

FERO OL'HA

11

31

#FÉROVÝCH RIEŠENÍ

PRE PREŠOV

Volebný program 2. časť

OBSAH

PREDSLOV 2

ŠPORT A KULTÚRA V MESTE 3

- #1 Prešov nemá mestské športovisko, výstavba „multišportového areálu“.
- #2 V Prešove chýba kultúra, mesto nežije.
- #3 Narušanie kultúrnych podujatí v meste hlukom z MHD či taxíkov.
- #4 Nemáme ikonické podujatie charakterizujúce Prešov.
- #5 Prešov má zdevastovaný a nefunkčný skejt park.

ZLÁ DOPRAVA A PARKOVANIE 5

- #6 Preťažená doprava počas špičky (bezplatná MHD).
- #7 Málo cyklochodníkov a sťažená cyklodoprava.
- #8 Verejná doprava nemá prioritu a počas špičky zlyháva.
- #9 Málo parkovacích miest a chýbajúca rozumná parkovacia politika.

MODERNÉ A FUNGUJÚCE MESTO, KTORÉ KOMUNIKUJE S ĽUĎMI 7

- #10 Nefunguje komunikácia mesta s obyvateľmi.
- #11 Pomalé a byrokratické postupy v meste – aplikácia „Prešovčan“.
- #12 Mesto len tuší, čo konkrétne trápí obyvateľov.
- #13 Prešov nemá hlavného architekta mesta.
- #14 Obyvatelia nevedia ovplyvniť prerozdelenie peňazí z rozpočtu mesta.
- #15 Mesto Prešov dlhodobo zaostáva v smart-city riešeniach.
- #16 Predzáhradky sú po legislatívnej stránke prevádzkované načierno.

REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH 9

- #17 Prešov stále nemá mestský park.
- #18 Tretie najväčšie mesto Prešov nevyužíva potenciál svojich lesov na rekreačné a ekologické účely.
- #19 Prešov nie je turisticky atraktívnym miestom pre turistov, chýba cestovný ruch.
- #20 Prešov nevyužíva územia vhodné na každodennú rekreáciu — Borkút, Cemjata a les nad Šidlovcom.
- #21 Delňa a jej zložitá situácia.

VÝSTAVBA V MESTE A VYTVÁRANIE PRACOVNÝCH POZÍCIÍ 11

- #22 Mladí ľudia si nemôžu dovoliť komerčné bývanie, v Prešove však potrebujú bývať.
- #23 Zanedbané a prázdne historické budovy v centre mesta.
- #24 Neexistuje spolupráca medzi mestom, obyvateľmi a stavitel'ami v otázke rozvoja nájomného bývania.
- #25 V meste nie je atraktívna práca, chýbajú investori.
- #26 V meste chýbajú sociálne služby a bývanie pre seniorov.
- #27 Zlepšenie bezbariérového prístupu pre znevýhodnených občanov.
- #28 Odchod ľudí z mesta.

EKOLOGICKÉ MESTO 13

- #29 Nemáme riadne odpadové hospodárstvo.
- #30 Neznesiteľné horúčavy a sucho v letných mesiacoch v meste a na sídliskách.
- #31 Mesto Prešov má slabé zastúpenie alternatívnych zdrojov energie vo svojom energetickom mixe.

FÉROVÝ PRIMÁTOR, USMIATE MESTO

31 férových riešení pre usmiaty Prešov

Milí čitatelia volebného programu,

fakt, že čítate tieto riadky, znamená, že vám záleží na našom meste tak ako mne a môjmu tímu. Uznávam, programy číta málo ľudí. Preto vás žiadam o to, aby ste rozprávali aj ďalším vo vašom okolí, aký má Fero Ol'ha plán pre Prešov.

Nie je to obyčajný volebný program. Je to príručka, ako viesť naše mesto správnym smerom. Ani jeden z výrazných protikandidátov nemá ucelený volebný program. U nás je to naopak. Od prvého dňa budeme držať v rukách manuál a budeme presne vedieť, čo a ako urobiť.

Máme jasnú víziu, s ktorou vieme zmeniť Prešov na usmiate mesto — mesto, kde bude radosť žiť.

Aby sa vám ľahšie čítal, je rozdelený do ucelených okruhov. V každom sú stručne opísané hlavné problémy a naše riešenia.

Prajem vám príjemné čítanie.

Fero Ol'ha

Šport a kultúra v meste:

#1 Prešov nemá mestské športovisko, výstavba „multišportového areálu“.

Mestu chýba mestská plaváreň, futbalový štadión je zbúraný a výstavba nového je v nedohľadne. Finančná podpora mládežníckeho športu je v Prešove dlhodobo jedna z najnižších na Slovensku. Plochy pre aktívny oddych na sídliskách a v mestských častiach sú zanedbané. Ide najmä o deti a mládež. Zdravý pohyb je kľúčový pre ich správny vývoj po fyzickej a psychickej stránke. Sami sme zažili, že aj na športoviskách vznikajú priateľstvá na celý život.

RIEŠENIE:

» Ideálnym miestom pre športový areál je zanedbaná a neudržiavaná plocha, kde väčšinu rozlohy vlastní mesto. Nachádza sa v blízkosti fakulty športu medzi zimným štadiónom, Torysou a mestskou halou. Podľa územného plánu je už desaťročia vyhradená pre šport.

» Na tejto ploche vytvoríme ucelený „multišportový areál“. Začleníme do neho krytú plaváreň, mestskú halu, hokejový štadión, cyklistický velodróm. Vojde sa tam aj futbalový štadión.

» V rámci participatívneho rozpočtu vytvoríme výzvy pre združenia, ktoré majú záujem o revitalizáciu športovísk.

#2 V Prešove chýba kultúra, mesto nežije.

Jeden z najviditeľnejších problémov v meste. Prekáža azda každému. V meste absentuje kultúra, koncerty a rôzne spoločenské udalosti, obzvlášť v centre. Prešov v minulosti dostal prívlastok „slovenský Seattle“ a tento pojem napovedá, že kedysi bolo naše mesto kultúrnou baštou. Pokles úrovne kultúry trvá posledné roky, a to chceme zmeniť.

RIEŠENIE:

» Vytvoríme samostatný mestský útvar takzvaný „Inštitút kultúry“. Bude sa venovať výhradne kultúre. PKO síce existuje, kapacitne však nezvláda venovať sa kultúre celého mesta.

» „Inštitút kultúry“ obsadíme schopným manažérom, človekom z praxe, ktorý dobre pozná prostredie kultúry. Úlohou inštitútu bude koordinácia ľudí, klubov, skupín a súborov, ktoré dokážu v meste tvoriť kultúru.

» PKO má vynikajúce predpoklady poskytovať technické a priestorové zázemie pre tvorbu kultúry v meste a mesto bude jeho činnosť naďalej využívať.

Naskenujte fotoaparátom na telefóne tento kód a pozrite si video o tom, ako dokážeme nakopnúť kultúrny život v centre mesta:

#3 Narúšanie kultúrnych podujatí v meste hlukom z MHD či taxíkov.

Prešov nemá pešiu zónu v pravom slova zmysle. Cez centrum vedie cesta, po ktorej jazdí MHD, ale aj motorové vozidlá s povolením. To narúša využiteľný priestor pre pódia a plochy na koncerty. V centre máme len jedno jediné pódium, ktoré sa využíva niekoľkokrát do roka. Mať viac pódíí by zjednodušilo prípravu

a usporadúvanie verejných kultúrnych akcií. Navyše, aj voči umelcom a umeleckým zoskupeniam je neúčinné, ak ich vystúpenia narúšajú hlučné dopravné prostriedky.

RIEŠENIE:

» Počas kultúrnych akcií premyslene odkloníme dopravu z centra, aby sa zabezpečil nerušený a bezpečný priebeh podujatí.

#FÉROVÁ PONUKA = MULTIŠPORTOVÝ AREÁL

Naskenujte **fotoaparátom** na telefóne tento **kód** a pozrite si **video** o tom, kde môžeme postaviť nový futbalový štadión:

#4 Nemáme ikonické podujatie charakterizujúce Prešov.

K príťažlivosti každého mesta patrí schopnosť organizovať bohatý kultúrny program a tvoriť zážitky pre obyvateľov a návštevníkov z okolia. Keď sa povie karneval, vybaví sa nám Rio de Janeiro. Keď začujeme slovo Oktoberfest, v mysli sa razom presunieme do Mníchova na ich tradičnú oslavu piva. Ale keď sa povie „slovenský Seattle“, tak si Prešov predstavia už len pamätníci. To chceme zmeniť. **Prešovu**, jeho obyvateľom a širokému okoliu **chceme dožiť podujatie**, ktoré svojou komplexnosťou, rôznorodosťou a obsahovou vyváženosťou vytvorí **fantastický zážitok**. Bude zanechávať výnimočné spomienky. Naše mesto sa opäť stane pojmom v umeleckom zmysle slova.

RIEŠENIE:

» Vylepšíme **Dni mesta Prešov** a pretvoríme ich na **celoletný festival**. Inšpirujeme sa nielen zahraničím, ale napríklad aj úspešnými slovenskými mestami.

» Celoletný festival bude trvať celé leto s programom na každý deň. Počas festivalu sa budú prezentovať **rôzne druhy umenia**, konať **športové aktivity a súťaže**, ale aj tvorivé dielne, prednášky a rôzne **interaktívne hry** pre deti a mládež.

» Navrhne jednoduché **pravidlo** pre majiteľov kaviarní a klubov na Hlavnej ulici: **urob koncert = neplať daň za terasu**. Pravidlo bude motivovať podnikateľov v usporiadaní kultúrnych alebo spoločenských podujatí, za čo by sa im obratom odpustila daň z terás.

Odklonenie MHD z centra mesta počas kultúrnych akcií a celoletných festivalov.

Vytvorenie „Inštitútu kultúry“ s ľuďmi, ktorí tvorbe kultúry naozaj rozumejú.

#PRAVIDELNÁ KULTÚRA V CENTRE MESTA

Usporiadanie ikonického celoletného Prešovského festivalu.

Počas letnej sezóny uplatňovať pravidlo „urob koncert = neplať daň za terasu“.

#5 Prešov má zdevastovaný a nefunkčný skejt park.

V Prešove je silná, talentovaná komunita skejterov. Nemajú pre svoje aktivity priestor – skejt park. Ten existujúci je v zlom technickom stave a nevyužívaný.

RIEŠENIE:

» Zabezpečíme, aby spolu so skejtermi a občianskymi združeniami bol **obnovený skejt park**. Chceme ho prenajať tým, ktorí ho vedú obnoviť a udržiavať v prevádzkovom stave, hoci aj za pomoci mesta.

» Na vybudovanie moderného skejt parku sa pokúsime použiť **externé zdroje**, napríklad **grant** z ministerstva školstva a športu alebo iných zdrojov podpory.

» Svoje miesto si v novom skejt parku nájdu okrem skejterov aj **priaznivci korčuľovania** a BMX a všetky tieto talenty budeme podporovať **organizáciou súťaží a výziev**.

Zlá doprava a parkovanie:

#6 Preťažená doprava počas špičky (bezplatná MHD).

Cesty a parkoviská sa nedajú rozširovať donekonečna a zvlášť nie na úkor zelene. **Úlohou mesta je poskytnúť obyvateľom** a návštevníkom iné **alternatívy dopravy** a motivovať ich na využívanie aj inej ako osobnej automobilovej dopravy. Ak sa pozrieme na rôzne mestá Európy, obľúbeným trendom je **využívanie bicyklov, elektrických kolobežiek**, ale aj kvalitná ponuka finančne atraktívnej verejnej dopravy za každého počasia.

RIEŠENIE:

» Funkčná, kvalitná, dostupná verejná doprava s **dobrou prepojením liniek** a garantovanou **nadväznosťou spojov**.

» Zavedieme **bezplatnú dopravu pre deti, študentov a seniorov** s trvalým pobytom na území mesta Prešov, neskôr **pre všetkých s trvalým pobytom v Prešove**.

Hlavné prínosy:

» Zdravšie a čistejšie mesto vďaka úbytku výfukových plynov.
» Vytvorenie podmienok pre kvalitný život bez nutnosti mať auto.

Vedľajšie prínosy:

» Kombinácia zavádzania parkovacej politiky a bezplatnej verejnej dopravy pre rezidentov bude motivovať ľudí bez trvalého pobytu, aby sa k nemu prihlásili v meste Prešov.
» **Zlepšenie výberu daní a poplatkov**. Iba občania, ktorí si plnia povinnosti a nemajú dlh, budú môcť využívať bezplatnú dopravu.
» Mesto získa **viac príjmov z podielových daní**.

Ako to dosiahnuť?

Práve vďaka už spomenutému príjmu **z podielových daní**, ktoré mesto dostáva podľa počtu obyvateľov s trvalým pobytom v Prešove. Aktuálne je to ročne okolo **450 - 500 € na obyvateľa**. Napríklad v Bratislave vďaka parkovacej politike, zlepšeniu podmienok a benefitom pre rezidentov stúpol počet trvalých pobytov.

To prinieslo mestu viac ako **15 mil. € na podielových daniach**.

Téme **MHD** sa už **dlhodobo podrobnejšie venujeme** na sociálnych sieťach. **Naskenujte fotoaparátom tento kód** a získajte odpovede na najčastejšie otázky **k bezplatnej MHD**:

#7 Málo cyklochodníkov a sťažená cyklodoprava.

Cyklodoprava je dlhodobo prezentovaná len ako víkendová a rekreačná záležitosť. **Prešovu chýbajú dôležité spojnice medzi obytnými zónami a priemyselnými oblasťami** v meste. To bráni obyvateľom využívať bicykel za priaznivého počasia aj ako plnohodnotný **druh dopravy do práce** alebo školy, alebo na miesta mimopracovných aktivít.

RIEŠENIE:

» Pripravíme **projekty na výstavbu cyklotrás**, ktoré prepoja priemyselné zóny s obytnými časťami mesta.

» **Postavíme cyklotrasy**, ktoré prepoja napríklad Šidlovec - Sídliisko III, Nižná Šebastová - Ľubotice - Sekčov a ďalšie.

#FÉROVÁ PONUKA = 30 KM CYKLOTRÁS

Naskenujte **fotoaparátom tento kód** a pozrite si naše **video o všetkých cyklotrasách**, ktoré dokážeme v Prešove už čoskoro postaviť:

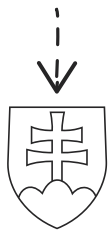

Ako fungujú podielové dane?

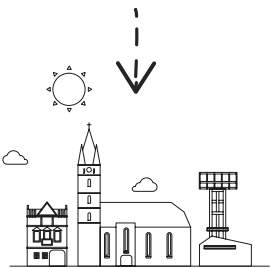
občania

Výška daní, ktoré platíme, závisí od zárobku či výplaty každého občana Slovenskej republiky.

štát

Dane platíme štátu. Ten ich „zbiera na jednu kopu“, z ktorej potom 70 % dostanú mestá a obce a 30 % VÚC.

mestá a obce

Čím je mesto väčšie (čím viac ľudí má zapísaný trvalý pobyt v danom meste), tým viac peňazí od štátu dostane.

#8 Verejná doprava nemá prioritu a počas špičky zlyháva.

V meste je v dopravnej špičke **preťažená doprava**. Verejnú dopravu **ľudia nevyužívajú** aj preto, lebo autobusy stoja v zápche a sú pomalšie ako autá. MHD v Prešove je nutné posilniť a **zatraktívniť**. Predovšetkým sa pokúsime postarať o to, aby autobusy boli dopravne preferované a zbytočne nestáli.

RIEŠENIE:

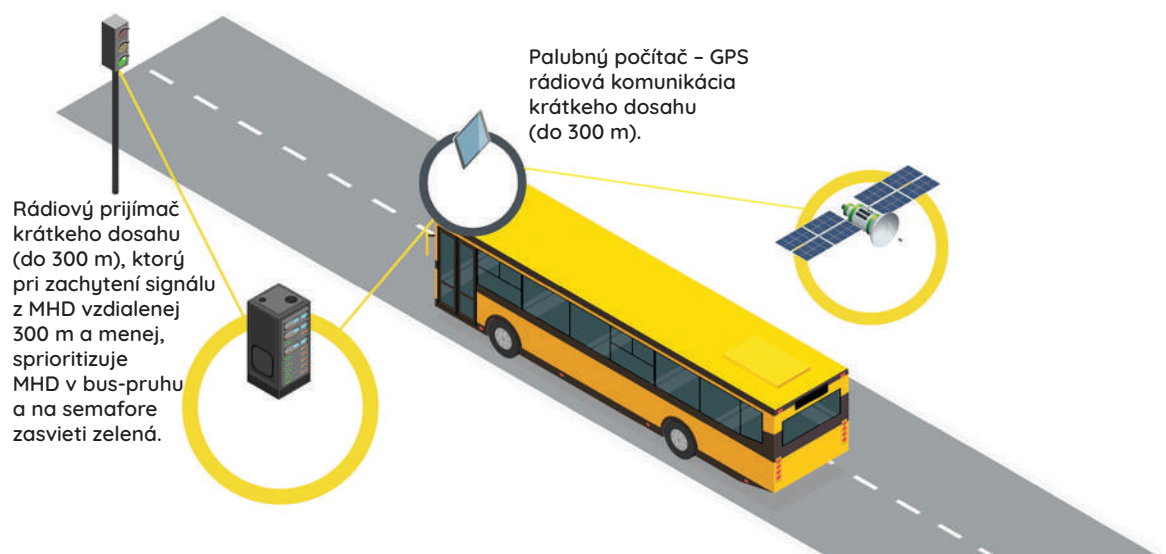
» Rozšírime preferenciu MHD na svetelných križovatkách postupne na celé mesto.

» Dokončíme **počítačom riadený centrálny systém** riadenia svetelnej signalizácie v meste.

» Doplníme preťažené úseky o **prioritné pruhy pre vozidlá MHD a taxíky**, tzv. „bus-pruhy“.

» Zavedieme **garantovanie prestupov medzi spojmi** v špičke aj mimo špičky, aby bola MHD dobre použiteľná aj **vo večerných, nočných a skorých ranných hodinách**, vrátane prestupov z vlakov.

» Ponúkame aj **obyvateľom príľahlých obcí** a miest dobre fungujúce prepojenia vlakovej a mestskej hromadnej dopravy, **aby nechali auto doma a nejazdili s ním do Prešova**. Využijeme na to existujúce železničné trate pre doplnenie MHD v meste Prešov. Urýchlíme prepojenie príľahlých obcí s mestom cez prestupné uzly medzi MHD a vlakom. Umožníme dostupnosť košického letiska bez nutnosti použiť auto.

zdroj: Functional description of bus priority Hence in 2014, ResearchGate

#9 Málo parkovacích miest a chýbajúca rozumná parkovacia politika.

Aj keď mnohými opatreniami (bezplatná MHD, budovanie cyklociest atď.) zmiernime zlú dopravnú situáciu a dokážeme znížiť počet áut v mestskej premávke počas špičky, ľudia svoje autá budú vlastniť naďalej. Tie musia niekde parkovať. Katastrofálna **situácia s parkovaním na Sekčove**, avšak rovnako aj na mnohých ďalších sídliskách, je dlhodobo neudržateľná.

RIEŠENIE:

» Rozšírime parkovacie možnosti o **budovanie parkovacích domov**.

» Zmeníme parkovaciu politiku rezidenčných kariet tak, že rezidenti okrem svojej rezidenčnej zóny budú **môcť** v rozumnej miere **zaparkovať aj v inej rezidenčnej zóne Prešova**.

» Vytvoríme **parkovacie miesta** aj pre **motorky**, keďže motocyklová doprava je čoraz populárnejšia a lacnejšia.

» Parkovacia **karta sa automaticky obnoví** po zaplatení poplatku v prípade, že nedošlo k zmenám.

#FÉROVÁ PONUKA

PARKOVANIE PRE KAŽDÉHO

Téme **parkovania** sa už **dlhodobo podrobnejšie venujeme** na sociálnych sieťach. **Naskenujte fotoaparátom tento kód** a pozrite si naše video o tom, ako ľahko dokážeme **vyriešiť problémy s parkovaním**:

Moderné a fungujúce mesto, ktoré komunikuje s ľuďmi:

#10 Nefunguje komunikácia mesta s obyvateľmi.

Obyvatelia pri riešení mestských problémov nevedia, kam by mali volať alebo písať.

RIEŠENIE:

» Zriadime miesto poradenstva pre všetkých obyvateľov. Obyvateľ na tomto mieste dostane

radu, aj keď sa problém bude týkať štátnej správy. Zamestnanci mesta budú nápomocní a vysvetlia riešenie. Ak sa vec dá vyriešiť elektronicky, poskytnú mu asistenciu.

#11 Pomalé a byrokratické postupy v meste – aplikácia „Prešovčan“.

Aj vy by ste radšej využili čas, ktorý strávite čakaním pred dverami úradu nejako ináč? Napríklad, ak ide o samozrejmosti ako nahlásenie platby za odpad alebo zápis do matriky? Áno, čas sa dá využiť podstatne lepšie, ako ho míňať na úradné „vybavovačky“.

Vyriešenie žiadosti o opravu diery na verejnej komunikácii alebo vysoká nepokosená tráva na sídlisku sa dnes kvôli zdĺhavým papierovackám neúmerne predlžuje. Mestský systém práce je príliš byrokratický. Ak potrebujeme niečo vyriešiť, proces je nejasný a zdĺhavý.

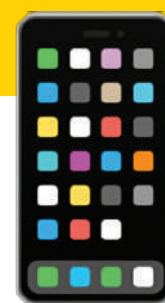
RIEŠENIE:

» Vytvoríme nápomocnú mestskú aplikáciu. Uľahčí komunikáciu s pracovníkmi mesta. Odstráni zbytočné čakanie na mestskom úrade. Podobné mestské aplikácie majú stovky miest vo svete. Veľakrát aj mestá oveľa menšie ako Prešov. Na Slovensku však nezaostávajú ani mestá ako napríklad Bratislava alebo Žilina.

» Aby aplikácia fungovala efektívne, preškoolíme zamestnancov mesta, aby túto aplikáciu dokonale ovládali, vedeli ju správne používať a proaktívne reagovali bez toho, aby občana posielali od dverí k dverám. Moderná a šikovná radnica s ochotnými a kvalifikovanými zamestnancami urobí z Prešova atraktívne a dobre fungujúce mesto.

» V aplikácii si občan bude môcť napríklad: zakúpiť lístky na MHD, „mesačníky“, vstupenky na podujatia, zaplatiť za parkovanie, rezidentské karty, registrácie, poplatky za odpad, miestne dane, prečítať si aktuality, oznamy, podať rôzne podnety, zúčastniť sa ankiet a prieskumov, získať info o podujatiach, participatívnych projektoch, udalostiach v doprave, vyhľadať si spojenia MHD a polohu vozidiel MHD, nájsť pohotovostné kontakty a kontakty na mesto.

» Aplikácia prispeje aj k cestovnému ruchu. Bude obsahovať aktuálne tipy na turistické zaujímavosti a podujatia v meste.

#12 Mesto len tuší, čo konkrétne trápi obyvateľov.

Na to, aby mohlo mesto fungovať pre obyvateľov čo najlepšie, musí vedieť, čo ich v jednotlivých častiach Prešova trápi. Obyvatelia musia vopred vedieť, čo mesto chystá. Musia mať možnosť sa vyjadriť. Mesto im musí pozorne načúvať.

RIEŠENIE:

» Pravidelné verejné diskusie medzi občanmi a subjektami verejnej správy nielen o realizácii konkrétnych nápadov a projektov, ktoré vymysleli občania, ale najmä o budúcej vízii a podobe mesta.

» Vytvorenie nových a reálne využívanie existujúcich poradných orgánov primátora mesta, ako sú rada študentov, rada seniorov, rada cirkví a ich aktívne zapojenie do procesov tvorby verejných politík v meste.

» Zapojenie verejnosti do výberových konaní riaditeľov mestských firiem prostredníctvom verejných výpočtí.

#13 Prešov nemá hlavného architekta mesta.

Mesto **Prešov** má **množstvo pekných zákutí**, ulíc a námestí s potenciálom. Tieto miesta však **narúšajú billboardy**, pútače, reklamy a vývesky. Kultúrna a atmosféra mesta sú podstatnou črtou, no pravdou je, že **vizuálny smog** je len jedným z mnohých problémov, ktoré chceme v Prešove vyriešiť. Rozbité, deravé a nevybudované chodníky a cesty sú tiež architektonickým problémom. Nové lokality sú bez občianskej vybavenosti a v mnohých častiach Prešova sa **bez auta žije len veľmi ťažko**. A to zas vedie k preplneným uliciam a komplikovanému parkovaniu. Prešov musí pri rekonštrukciách starostlivo dbať na **efektívne využívanie verej-**

ných financií a mať pripravené kvalitné riešenia. Tie vznikajú na základe architektonických súťaží alebo odborných úsudkov hlavného architekta mesta.

Úlohou hlavného architekta má byť aj koordinácia prípravy a tvorby nového územného plánu mesta, ktorý **určuje budúcnosť rozvoja mesta** na desiatky rokov.

RIEŠENIE:

» **Obnovíme post hlavného architekta** mesta, ktorý bol v minulosti nezmyselne zrušený. Všetky väčšie mestá ako **Bratislava, Košice, Trenčín** alebo **Žilina** tento dôležitý post **majú**. Býva obsadený kvalitnými ľuďmi. Naše mesto má byť moderné, rozumne budované a vkusné, nesmie zaostávať. Hlavný architekt udáva vízie mesta, spoluzodpovedá za to, čo a v akej kvalite sa bude v meste stavať, ako sa bude rozvíjať, aby sme zo života v meste mali dobrý pocit.

#14 Obyvatelia nevedia ovplyvniť prerozdelenie peňazí z rozpočtu mesta.

Komunikácia obyvateľov s mestom dnes prebieha iba cez poslancov. To ale nestačí na to, aby návrhy boli realizované. Chceme, aby **Prešovčania priamo rozhodovali** o časti **peňazí** z rozpočtu mesta.

RIEŠENIE:

» Časť peňazí z rozpočtu vyhradíme na mestské projekty, ktoré budú predkladať obyvatelia alebo občianske združenia v častiach mesta.

» Participatívny rozpočet nastavíme tak, že mesto sa bude na každom projekte podieľať 50 až 85 % z požadovanej sumy. Zvyšok uhradí skupina obyvateľov, alebo občianske združenie.

nie, ktoré projekt vypracovalo a má záujem na jeho fungovaní.

» Na získavanie návrhov od občanov a na hlasovanie budeme využívať online ankety a **mini referenda**. Zapojiť sa bude môcť každý **cez aplikáciu Prešovčan** alebo hlasovať na mestskom úrade.

#16 Predzáhradky sú po legislatívnej stránke prevádzkované načierno.

Množstvo obyvateľov skrášľuje mestský pozemok pred svojimi bytovkami predzáhradkami. Podľa nariadenia mesta ide o neoprávnené zásahy do mestských pozemkov. Predzáhradky sú iba mlčky tolerované.

RIEŠENIE:

» Poskytneme obyvateľom príležitosť **legálne si upravovať priestor v okolí** ich bytového domu.

» Na **skrášlenie predzáhradiek mesto prispeje** aktívnym obyvateľom cez participatívny rozpočet. Raz ročne mesto usporiada súťaž, v ktorej sa bude súťažiť o najkrajšiu predzáhradku. Víťazi v každej mestskej časti dostanú príspevok.

#15 Mesto Prešov dlhodobo zaostáva v smart-city riešeniach.

V posledných rokoch sa v Prešove veľmi často skloňujú frázy ako „mŕtve mesto“, či pomalý a nudný život v meste. Majú to na svedomí **chýbajúce kultúrne centrá**, ale problém spočíva aj v absentujúcich inteligentných riešeniach pre život v meste. Je to **jeden z dôvodov**, prečo z mesta **odchádza mnoho mladých ľudí** žiť do iných „modernejších“ miest.

RIEŠENIE:

» **Inteligentný odvoz** komunálneho a separovaného **odpadu** a zabezpečenie kontajnerových stojísk.

» Zavedieme rezidenčnú kartu alebo online účet. Umožnia pohodlné využívanie služieb mesta. Pôjde napríklad o parkovanie, rezervovanie športovísk, poskytovanie rôznych zliav a bude slúžiť i na **jednoduchú komunikáciu s mestom** či jeho pracovníkmi.

Rekreačia a cestovný ruch:

#17 Prešov stále nemá mestský park.

Prešov roky pripravuje projekt mestského parku, avšak výrazný pokrok sme okrem nákupu pozemkov zatiaľ nezaznamenali.

RIEŠENIE:

» Vytvorenie mestského parku bude prioritou v oblasti strategického rozvoja mesta.

» Urýchlene pripravíme projekty pre najbližšie programové obdobie pre **zabezpečenie externých zdrojov financovania** s celomestským významom tak, aby v horizonte 4 až 6 rokov začala jeho realizácia.

» Dovtedy vytvoríme na sídliskách **premyslenú sieť menších parčíkov**. Parčíky budú zariadené tak, aby tam obyvatelia radi chodili. Mesto bude dbať o **každodenný poriadok, bezpečnosť a údržbu**. Sieť bude taká, aby každý zo sídliska nemal ďaleko do niektorého parčíka.

#18 Tretie najväčšie mesto Prešov nevyužíva potenciál svojich lesov na rekreačné a ekologické účely.

Mesto **Prešov** patrí k mestám **s najväčším podielom plochy lesa** na svojom území. Rekreačný a ekologický charakter týchto lesov však využívame len minimálne. Prioritu má ťažba a predaj dreva.

RIEŠENIE:

» Razantná a **rýchla premena mestských lesov** z ťažbového lesa za účelom predaja dreva na kvalitný **mestský lesopark** v spolupráci s odborníkmi.

» Uľahčenie prístupu do lesoparku pre jeho využitie na každodenné oddychové aktivity a rekreáciu.

#19 Prešov nie je turisticky atraktívnym miestom pre turistov, chýba cestovný ruch.

Napriek tomu, že Prešov ponúka atrakcie a pamiatky pre turistov, svoj potenciál nevyužíva. Menšie mestá ako **Levoča**, **Banská Bystrica** alebo **Banská Štiavnica** z turizmu **ťažia výrazne viac** ako naše mesto.

RIEŠENIE:

» Zefektívňime činnosť a pretvoríme koncepciu oblastnej organizácie **cestovného ruchu Šariša** na naozaj fungujúcu organizáciu.

» Prešov musí dobehnúť mestá, ako sú Košice alebo Bratislava (Visit Košice, Visit Bratislava) a výrazne posilniť **propagáciu značky mesta Prešov** v rámci Slovenska a okolitých krajín, ktoré tvoria potenciál **pre budúcich návštevníkov**.

#20 Prešov nevyužíva územia vhodné na každodennú rekreáciu — Borkút, Cemjata a les nad Šidlovcom.

Prešov má v územnom pláne definované lesoparky, ale nevyužíva ich potenciál a nerozvíja každodennú rekreáciu. Ide napríklad o oblasť **Borkútu až po Cemjatu**. Druhým lesoparkom je les nad **Šidlovcom**. Tretí, menší lesopark, v spolupráci s mestom Veľký Šariš, môže byť na **Bikoši** a poslúžiť pre relax obyvateľov Sídlika III a Mladost'. Vo všetkých prípadoch **chýba potrebná infraštruktúra**, nevyhnutná pre dobrý prístup a využívanie oblastí na prechádzky a turistiku.

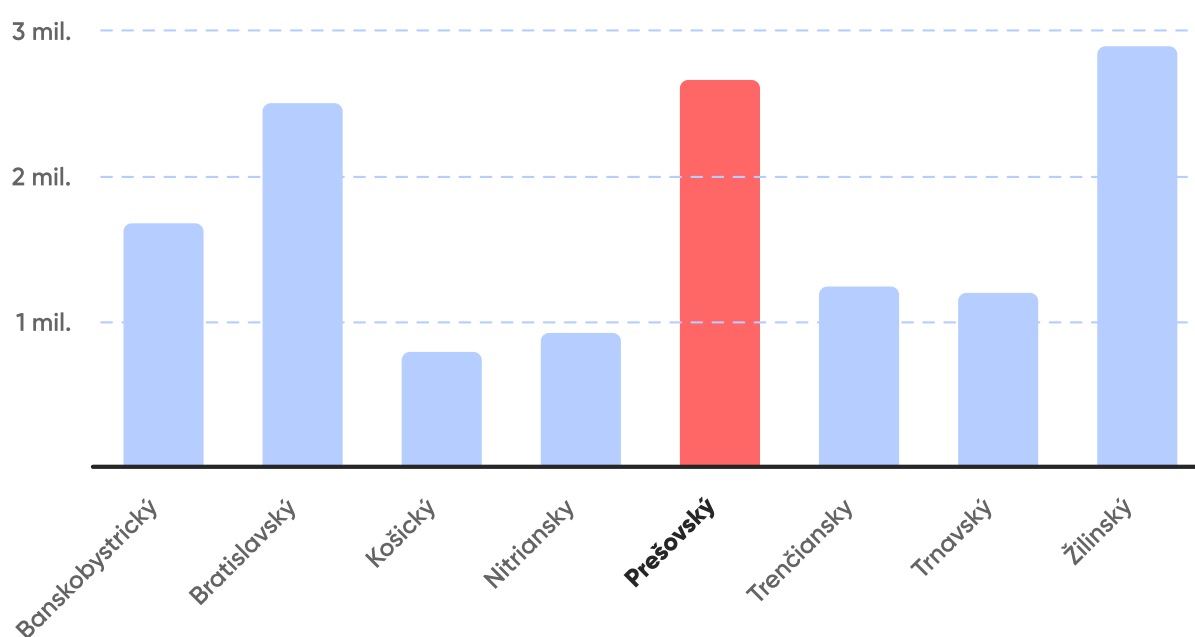
RIEŠENIE:

» **Výstavba infraštruktúry** potrebnej pre trávenie voľného času Prešovčanov, ale aj návštevníkov z okolitých obcí, športovcov a bajkerov v spolupráci s podnikateľskými subjektami a ľuďmi, ktorí tzv. každodennej rekreácii rozumejú.

» Ide o infraštruktúru ako napríklad: **parkoviská, priblíženie linkami MHD, bezpečné staré i nové cyklocesty** a ich značenie, vybudovanie a rozšírenie chodníkov a single-trackov v celej oblasti, vybudovanie altánkov, prístreškov, výhľadov a prírodných športovísk.

» Z **Prešova** vytvoríme mestskú značku „**Mesto lesoparkov**“ alebo „Mesto v náručí lesov“, ktoré dajú mestu nový výraz aj v regionálnom význame.

Počty ubytovaných turistov v jednotlivých samosprávnych krajoch pred pandémiou Covid-19, 2019

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

#21 Delňa a jej zložitá situácia.

Na trávenie voľných letných chvíľ by každé mesto malo mať vodný rekreačný areál. V Prešove je to **Delňa**, ktorá je vo veľmi zlom stave a ktorej potenciál stále **nie je dostatočne využitý**.

RIEŠENIE:

» Vytvoríme kvalitné **plážové ihriská** aj s malou tribúnou, aby sa tam dali organizovať súťaže **počas celej sezóny**.

» Obnovíme skokanskú vežu, mostíky, **móla**, vstupy do vody a **tobogan**.

» Kompletne **zrekonštruujeme budovy pre občerstvenie** a reštauračné služby.

» Obnovíme a **revitalizujeme v areáli zeleň**, hlavne stromy, ktoré starnú.

Výstavba v meste a vytváranie pracovných pozícií:

#22 Mladí ľudia si nemôžu dovoliť komerčné bývanie, v Prešove však potrebujú bývať.

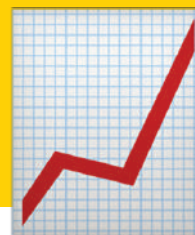
V meste je **nedostatok bytov** s primeranými nákladmi na bývanie. Poradovníky sú plné a čakacia doba na byt je taká dlhá, že nerieši potrebu bývania pre obyvateľov. Tento „celoslovenský“ nedostatok spôsobuje **neúmerný rast cien všetkých nehnuteľností**. Najviac to **zaťažuje** najzraniteľnejšie skupiny – **mladé rodiny, seniorov, zdravotne znevýhodnených** a občanov **s nižšími príjmami**.

RIEŠENIE:

» Pripravíme ďalšie projekty **výstavby štartovacích bytov** pre mladých Prešovčanov, ktorí v začiatkoch dospelého života a budovania vzťahov zvládnu aj lacnejšie bývanie v lokalite, ktorá dobre vyhovuje ich potrebám.

» Zabezpečíme **byty pre nedostatkové profesie**.

» Využijeme **financovanie** s využitím **Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB)**, aby to nemalo negatívny vplyv na zadlženie mesta.

#23 Zanedbané a prázdne historické budovy v centre mesta.

Množstvo objektov vo vlastníctve **mesta** je dlhodobo **nevyužitých**. Neprinášajú mestu ekonomický prínos, ale náklady.

RIEŠENIE:

» Prestaviame tieto objekty na **bytové domy** alebo ich **zrekonštruujeme** tak, aby boli vhodné na **komerčný prenájom**, za dodržania podmienok územného plánu.

» Ponúkame ich na prestavanie za jasne určených podmienok (bývanie, percento bytov na prenájom, výška nájmu atď.).

» Ponúkame časť budov za prijateľné sumy **pre mladých podnikateľov a start-upistov**.

» Budeme dbať na **kvalitu pri opravách mestských budov**, pretože práve tie vytvárajú dobrý dojem a pocit z mesta. Transformácia budov bude za každých okolností rešpektovať potreby okolia.

#24 Neexistuje spolupráca medzi mestom, obyvateľmi a staviteľmi v otázke rozvoja nájomného bývania.

V meste Prešov je viacero rozpracovaných obytných projektov, ktoré takmer nikde neponúkajú byty s možnosťou prenájmu. V meste je **nedostatok dostupných bytov** nielen pre mladé rodiny ale i **pre obyvateľov v kritických profesiách**, ako sú učitelia, lekári, či zdravotné sestry, zdravotný personál, pracovníci v sociálnych službách a zamestnanci mesta – vodiči MHD, mestská polícia, ľudia pracujúci v komunálnych službách.

RIEŠENIE:

» Vytvoríme komplexnú stratégiu mesta pre spoluprácu zainteresovaných, ústretovosť k obyvateľom, aby boli staviteľské projekty správne zasadené do prostredia mesta a podporili jeho celkový rozvoj.

» Časť takto dohodnutých projektov bude vyhradená na prenájom v spolupráci s mestom a s presne stanovenými podmienkami a cenami nájmu.

» Na tvorbe územného plánu a pri príprave projektov budú na radnici pracovať tímy, ktoré pomôžu stavebníkom pri prekonávaní prekážok pri stavaní kvalitnej a potrebnej výstavby v meste.

» **Zlepšíme kvalitu a povesť mestského stavebného úradu**, pokiaľ bude súčasťou radnice.

#25 V meste nie je atraktívna práca, chýbajú investori.

O tom, že je v našom meste **málo atraktívnych pracovných príležitostí**, svedčí napríklad aj počet dochádzajúcich Prešovčanov za prácou do Košíc.

Téma vyžaduje **komplexnú sériu riešení**. Za zmienku stojí napríklad aj chýbajúca infraštruktúra z Prešova smerom na Poľsko či Ukrajinu. Mesto **Prešov nemá kompetentnú osobu**, ktorá by reprezentovala a zastupovala mesto na medzinárodných konferenciách

investorov, **takzvaného lobistu**. Ide o človeka, ktorý je reprezentatívny, má manažérske schopnosti a plynule ovláda cudzie jazyky.

RIEŠENIE:

» Vytvoríme pozíciu, ktorej predstaviteľ by mal na starosti výhradne vábenie zamestnávateľov do mesta. Cieľom bude **zvýšiť atraktivitu pre**

investorov, počet študentov a pracovných miest v Prešove.

» Spolu s hlavným architektom pri tvorbe územného plánu označíme vhodné lokality pre budúci priemyselný park.

» Vytvoríme úzke prepojenie medzi mestom, lobistom, hlavným architektom a so Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou.

#26 V meste chýbajú sociálne služby a bývanie pre seniorov.

V Prešove sú **dlhé čakacie doby v domovoch sociálnych služieb**. Tieto domovy vhodne nepodporujú život aktívnych a vitálnych seniorov, ktorí potrebujú iba čiastočnú alebo minimálnu starostlivosť a sociálne služby.

RIEŠENIE:

» Výstavba **nájomných bytov** v obytných lokalitách so všetkými vekovými kategóriami určených aj **pre aktívnych seniorov**, ktorí si chcú zachovať súkromie vlastného bývania, nechcú byť odtrčení na okraj spoločnosti, ale zároveň potrebujú mať v blízkosti služby pre ľudí vo vyššom veku.

» Ide o služby ako napríklad: občasné opatrovatelstvo, poskytovanie stravy, rehabilitácie, zdravotná starostlivosť, denný klub dôchodcov a iné mnohé služby.

» Seniori sa nebudú musieť obávať samoty alebo chýbajúcich aktivít. Udržia si samostatnosť v rámci komunity a stále ostanú vo svojom meste, na ktoré si zvykli.

#27 Zlepšenie bezbariérového prístupu pre znevýhodnených občanov.

Mesto pri vytváraní nových projektov nemyslí na občanov s postihnutím a rodičov s najmenšími deťmi, ktorí potrebujú bezbariérový prístup.

RIEŠENIE:

» Všetky **d ďalšie rekonštrukcie mestských objektov** a nové výstavby budú **s bezbariérovými riešeniami** pre ľudí s postihnutím a rodičov či starých rodičov s kočiarimi.

» **Dbať na dodržiavanie týchto pravidiel** bude hlavný architekt mesta.

#28 Odchod ľudí z mesta.

Mladí ľudia nepovažujú Prešov za atraktívne mesto a odchádzajú. Problém trvá roky a prehĺbuje sa. Kvalifikovaní Prešovčania pôsobia v zahraničí, často na vysokých pozíciách. Práve takých, podnikavých a talentovaných ľudí nielen z Prešova, ale aj z okolitých obcí a vo všeobecnosti akýchkoľvek **šikovných mladých ľudí, Prešov potrebuje najviac**.

RIEŠENIE:

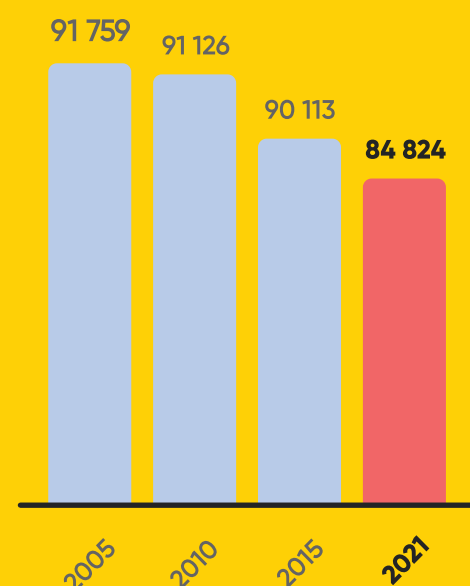
» Vytvoríme **iniciatívu na návrat Prešovčanov späť** do svojho mesta formou spolupráce s modernými firmami, ktoré v Prešove máme

a ktorým chýbajú skúsení ľudia so zahraničnými skúsenosťami.

» Vytvoríme komunikačné kanály a školenia pre mladých o tom, ako môžu **využiť svoj podnikavý potenciál v Prešove**.

» Budeme organizovať školenia a konferencie s rôznymi podnikateľmi a inšpiratívnymi osobnosťami z mesta Prešov a Slovenska. Budeme tak **motivovať ľudí k tomu, aby sa tu vrátili po škole** alebo po pracovných skúsenostiach v zahraničí a boli motivovaní posunúť svoje rodné mesto vpred.

Úbytok obyvateľstva mesta Prešov od roku 2005.

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Ekologické mesto:

#29 Nemáme riadne odpadové hospodárstvo.

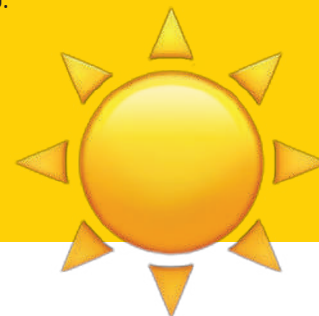
Neexistujúce spracovanie biologického odpadu, nízke percento vytriedenia, chýbajúca kompostáreň a úprava odpadu pred jeho zneškodnením. To spôsobuje mestu Prešov vysoké výdavky na nakladanie s odpadmi.

RIEŠENIE:

- » Vybudovanie **mestskej kompostárne**, v ktorej zmeníme odpad na potrebnú surovinu.
- » Výchova a **vzdelávanie žiakov** k bezodpadovému hospodárstvu.

» Komunitné kompostovanie **v dostupnej blízkosti bytových domov**.

» **Energetické zhodnotenie** rôznych druhov bioodpadu.

#30 Neznesiteľné horúčavy a sucha v letných mesiacoch v meste a na sídliskách.

Rozširovanie ciest a cestných pruhov, zväčšovanie parkovísk, pribúdanie objektov občianskej vybavenosti – to všetko sa na sídliskách deje na úkor zelene. **V meste pribúda betón a asfalt**. Následkom toho sa **vzduch v letných mesiacoch prehrieva**, rastie prašnosť a obsah oxidov uhlíka.

RIEŠENIE:

» Zmenou územného plánu a finančnou podporou bytových spoločenstiev v rámci participatívneho rozpočtu chceme dosiahnuť, aby sa aspoň 20 % vhodných **striech** na sídliskách **zmenilo na zelené**.

» Zavedieme **pravidlo „betón za zeleň“**. Každé rozšírenie betónových a asfaltových plôch

bude kompenzované zeleňou. Zeleň na streche a v okolí bytových domov zlepšuje kvalitu ovzdušia, ktoré dýchame, absorbuje prach a viaže oxid uhlíčitý.

» **Zelené strechy** tvoria zvukovú a tepelnú izoláciu, **predlžujú životnosť strechy**. Prostriedky na tieto účely bude možné zabezpečiť z **Plánu obnovy – ZELENEJ EKONOMIKY** – komponent číslo 5 (adaptácia na zmenu klímy).

#31 Mesto Prešov má slabé zastúpenie alternatívnych zdrojov energie vo svojom energetickom mixe.

V čase **energetickej krízy a problémov s ne-prirodzeným suchom** a masívnymi horúčavami v dôsledku globálneho otepľovania čoraz viac vyspelých miest siaha na alternatívne zdroje energie. Zmierňujú tým problémy z hľadiska zdražovania a ekologickej udržateľnosti.

RIEŠENIE:

» Jedným z prirodzených riešení je napríklad investícia do **striech mestských budov**. **Foto-voltické zariadenia** budú zachytávať slnečnú energiu na strechách, a to najmä na strechách školských zariadení a mestských budov a priblížia tak mesto k **pasívnemu energetickému štandardu**.

» Ďalšou možnosťou je zapojenie mesta do získavania zdrojov na vykurovanie sídlisk z **termálnej energie z hĺbkových vrtov** a systému moderných výmenníkových staníc, podobne ako v Ľuboticiach, kde má vzniknúť geotermálne stredisko.

FÉROVÝ PRIMÁTOR, USMIATE MESTO

#VOĽBY SÚ UŽ

29. októbra 2022,

POĎTE S NAMI

ZMENIŤ PREŠOV.

FERO OL'HA

11

Sídlisko III,
Sídlisko Mladost', Rúrky.

Volebný obvod č. 1.

JÁN
AHLERS

MARTIN
ANGELOVIČ

DENISA
HOLEČKOVÁ

RADOSLAV
JURČIŠIN

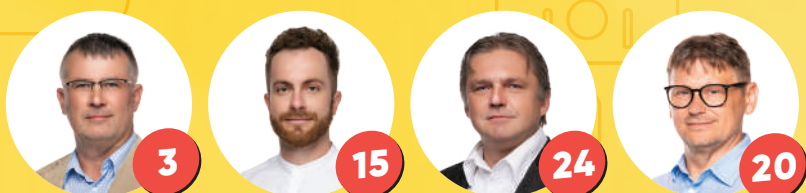
MAREK
NAMEŠPETRA

PETER
ŠULÍK

IGOR
TKÁČ

Sever mesta, Šidlovec, Dúbrava, Surdok,
Kúty, Nižná Šebastová.

Volebný obvod č. 3.

DANIEL
BAČA

ADAM
MACEJKO

ROLAND
WITTNER

FERÓ
OLHA

Solivar, Sol'ná Baňa, Šváby.

Volebný obvod č. 5.

VIKTOR
ČOP

IVANA
FEDÁKOVÁ

MATEJ
PETRUŠ

PAVOL
SABOL

Sídlisko Sekčov - sever, Šalgovík.

Volebný obvod č. 7.

TIBOR
BINDAS

DALIBOR
CABAN

MARTIN
ĎURIŠIN

TOMÁŠ
KINIK

VILIAM
ŠKUTA

Sídlisko II, Pod a Za Kalváriou, Pod Kamennou baňou,
Pod Wilec hôrkou, Borkút, Vydumanec, Kyslá voda, Cemjata.

Volebný obvod č. 2.

MARTINA
COPÁKOVÁ

RICHARD
DRUTAROVSKÝ

JAROSLAVA
KUTAJOVÁ

KANDIDÁTI NA POSLANCOV

Staré mesto, stred mesta.

Volebný obvod č. 4.

JANETTE
LANGOVÁ

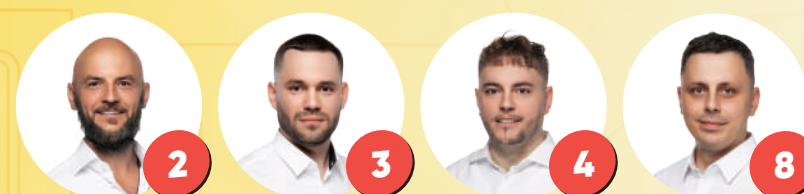
ANTÓNIA
MARČÁKOVÁ

JURAJ
ONDREJ

ONDREJ
ŠARNÍK

Sídlisko Sekčov - juh.

Volebný obvod č. 6.

YAAN
ADAMOVICH

MARTIN
ANDER

IVAN
BALÁŽ

RICHARD
DUBOVICKÝ

Naskenujte **fotoaparátom** na
telefóne tieto **kódy** a sledujte
nás na **sociálnych sieťach**.

FERÓ OLHA

FÉROVÝ PRIMÁTOR,
USMIAJE MESTO

SaS
Sloboda Solidarita

PS
Progressívne
Slovensko

STRANA
SPOLU

DS
Dobrá správa

Sanca

ODS

DOBRA
VOLBA